

ВІДКРИТИЙ ДІАЛОГ

**ЗВІТ:
СПРАВА ОЛЕКСАНДРА ОРЛОВА**

Громадянин Республіки Польща зіткнувся з сумнівним кримінальним переслідуванням в Україні та вже 4 роки утримується в СІЗО без вироку суду

Фундація «Відкритий Діалог» була заснована в Польщі у 2009 році з ініціативи Людмили Козловської, яка зараз займає посаду Президента Фундації. Установчі цілі Фундації включають захист прав людини, демократії та верховенства права на пострадянському просторі. Особлива увага Фундації зосереджена на найбільших країнах регіону: Казахстані, Росії та Україні.

Фундація здійснює свої цілі шляхом організації спостережних місій, включаючи спостереження за виборами та моніторинг ситуації з дотриманням прав людини на пострадянському просторі. За результатами спостережень Фундація випускає звіти і поширює їх серед інституцій ЄС, ОБСЄ та інших міжнародних організацій, міністерств закордонних справ та парламентів країн ЄС, аналітичних центрів та медіа.

На додаток до спостережної і аналітичної діяльності, Фундація активно співпрацює з членами парламентів, які беруть участь у зовнішній політиці, займаються проблемою дотримання прав людини і взаємин з пострадянськими країнами, для того, щоб підтримати процес демократизації та лібералізації їхніх внутрішніх політик. Важливою сферою діяльності Фундації також є підтримка програм для політичних в'язнів та біженців.

Фундація має постійні представництва у Варшаві, Києві та Брюсселі.

Copyright: Фундація «Відкритий Діалог», вересень 2015 р.

00-580 Варшава

Ал. Шуха, 11а, оф. 21

Тел. +48 22 307 11 22

E-mail: odfoundation@odfoundation.eu

ru.odfoundation.eu

Зв'яжіться з нами для отримання більш детальної інформації:

Керівник проекту:

Людмила Козловська lyudmylakozlovska@odfoundation.eu

Автори:

Андрій Осаволук andriy.osavoliyk@odfoundation.eu

Лідія Левицька lidiya.levitskaya@odfoundation.eu

Єнджей Череп jedrzej.czerep@odfoundation.eu

Редагування:

Людмила Козловська

Коректура:

Галина Вальчишин

Графічне оформлення:

Андрій Осаволук

Фото на першій сторінці: [Fundacja Otwarty Dialog](#), автор: Наталя Панченко

Передрук матеріалів частково або повністю без дозволу редакції заборонений.

Зміст:

1. ВСТУП.....	4
2. ОБВИНУВАЧЕННЯ У НЕЗАКОННОМУ ЗБЕРІГАННІ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ	4
3. ОБВИНУВАЧЕННЯ У ЗАМОВЛЕННІ ВБИВСТВА ТА ПРИЧЕТНОСТІ ДО ВБИВСТВА. ЗАТЯГУВАННЯ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ	5
4. ПОГІРШЕННЯ СТАНУ ЗДОРОВ'Я ОБВИНУВАЧЕНОГО ВНАСЛІДОК ТРИВАЛОГО УТРИМУВАННЯ ЙОГО ПІД ВАРТОЮ ТА ТОРТУР.....	6
5. ЖУРНАЛІСТСЬКА І ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ОЛЕКСАНДРА ОРЛОВА	7
6. ПІДТРИМКА З БОКУ ЗМІ, ГРОМАДСЬКОСТІ ТА ОФІЦІЙНИХ ОСІБ	7
6.1. За справою Орлова стежать польські та українські парламентарії	8
7. ВИСНОВКИ	9

1. ВСТУП

Україна є одним із «лідерів» Європи за кількістю осіб, які утримуються у слідчих ізоляторах (СІЗО). Згідно зі статистикою, станом на квітень 2015 в українських СІЗО утримувалося 18,6 тис. осіб [1], половина з них – у статусі підслідних [2]. Умови утримання ув'язнених не відповідають санітарним нормам, в місцях попереднього ув'язнення вони можуть зазнавати побиття і тортур, через що їхнє життя постійно перебуває у небезпеці. У 2014 році в українських СІЗО померло 26 осіб [3].

Досудове слідство і судовий розгляд можуть тривати роками, і увесь цей час підозрюваний ризикує провести в ув'язненні в очікуванні на вирок суду. При цьому часто трапляються випадки, коли особи, що утримувалися по кілька років в ув'язненні, виявлялися невинуватими [4], [5].

В умовах тотальної корумпованості слідчих органів і судів жоден громадян України не застрахований від того, що одного разу він не стане фігурантом сфабрикованої кримінальної справи і без вини проведе кілька років в ув'язненні.

Саме у таку ситуацію потрапив 60-річний громадянин Польщі, член Спілки журналістів України, правозахисник і батько трьох дітей, у тому числі двох малолітніх, Олександр Орлов. Понад 15 років триває його незаконне кримінальне переслідування в Україні. Протягом останніх 4 років він, незважаючи на тяжкий стан здоров'я і похилий вік, утримується в СІЗО м. Одеси. Орлов очікує на вирок суду. Судочинство триває понад 100 засідань і все вказує на те, що справа навмисно затягується. Причиною переслідування Олександра Орлова може бути його активна журналістська та громадська діяльність, зокрема в області боротьби з корупцією.

Кримінальна справа проти Олександра Орлова складається з двох епізодів. Перший бере свій початок ще у 2000 році і пов'язаний з обвинуваченнями у незаконному зберіганні наркотичних засобів. Згідно з другим епізодом, Орлов звинувачується у причетності до вбивства. Обидва обвинувачення є сумнівними і не опираються на переконливі докази, а судова тяганина супроводжується низкою порушень і штучно затягується.

2. ОБВИНУВАЧЕННЯ У НЕЗАКОННОМУ ЗБЕРІГАННІ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ

13.04.2000 в Одесі Олександр Орлов був затриманий міліцією за підозрою у зберіганні наркотичних засобів. Під час затримання не були складені протокол про затримання і протокол обшуку, а через певний час у кишені Орлова «знайшли» героїн [6], що і спричинило до порушення кримінальної справи проти нього. 19.04.2000 Орлов був звільнений з-під варті. Протягом подальшого кримінального провадження він залишався під підпискою про невиїзд. 01.09.2000 після закінчення досудового слідства справу було передано до Жовтневого районного суду м. Одеси. **31.01.2003 суд виправдав Олександра Орлова за недоведеністю його вини у вчиненні злочину.**

22.04.2003 апеляційний суд Одеської області скасував вирок суду першої інстанції у зв'язку з процесуальними порушеннями та повернув справу на новий розгляд. 13.04.2006 Приморський суд м. Одеси визнав Орлова винним по всіх пунктах обвинувачення та призначив йому покарання у вигляді позбавлення волі строком на 1 рік та звільнив його від відбування покарання у зв'язку зі спливом строку давності притягнення до кримінальної відповідальності. 20.06.2006 апеляційний суд скасував це рішення і знову повернув справу на новий розгляд.

12.06.2007 Приморський суд м. Одеси закрит кримінальну справу щодо Олександра Орлова у зв'язку зі спливом строку давності притягнення до кримінальної відповідальності. Проте 18.09.2007 апеляційний суд втретє скасував рішення суду та передав справу на новий розгляд.

15.12.2011 Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ) завершив розгляд справи «Орлов проти України». **ЄСПЛ вирішив, що у справі Орлова тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку»**, що є порушенням п. 1, ст. 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Також ЄСПЛ постановив виплатити Орлову 3000 євро відшкодування моральної шкоди [7].

Не зважаючи на рішення ЄСПЛ, справа проти Олександра Орлова за звинуваченням у незаконному зберіганні наркотичних речовин не була закрита.

3. ОБВИНУВАЧЕННЯ У ЗАМОВЛЕННІ ВБИВСТВА ТА ПРИЧЕТНОСТІ ДО ВБИВСТВА. ЗАТЯГУВАННЯ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ

11.09.2007 в Одесі було вбито інспектора автотранспортної інспекції Сергія Мрочка. Вбивць знайшли лише через 4 роки. Ними виявилися Олександр Арутинов та Борис Верецький – члени кримінального угруповання Георгія Стоянова (помер у 2010 році). Замовником вбивства затримані назвали Стоянова. Згідно з версією слідства та першими свідченнями обвинувачуваних, саме Олександр Орлов попросив Стоянова вбити Мрочка. На засіданні 24.06.2015 Верецький змінив покази – він переконував, що вказівок Орлова вони не виконували, а підкорялися тільки Стоянову, який наказав «налякати» Сергія Мрочка [8].

Сам Орлов свою причетність до вбивства категорично заперечує. Причини порушення кримінальної справи проти себе він пояснює наступним чином: *«Вступивши в злочинну змову Василь Каліщук, Шаліт, та інші УБОЗівці ГУ МВС України в Одеській області вибрали мене замовником і організатором вбивства, скоєного у 2007 році, коли я працював заступником директора центрального автовокзалу Одеси. Іншими словами, тільки тому, що я працював на цій посаді, а у них був «висяк», [Орлов має на увазі низку кримінальних справ за фактами порушень і корупції, які раніше велися УБОЗівцями, яких вони, мабуть, не змогли або не захотіли з'ясувати на підставі дійсної ситуації], вони вирішили повісити його на мене [тим самим приписуючи йому не скоєний ним злочин]. Це була помста»*. Варто відзначити, що у Каліщука був особистий мотив для помсти Орлову – він заборгував журналісту велику суму грошей [9].

Як стверджує Орлов, В. Г. Каліщук та А. В. Шаліт діють спільно зі злочинною групою «Стояна». Під час одного з слухань Шаліт повинен був зняти на мобільний телефон обличчя адвоката Орлова, щоб передати запис бандитам, які залякували адвоката. Родина Орлова страждала від переслідувань, погроз, стеження і спроб шантажу. Згідно зі свідченнями Орлова, під час одного з конвоювань підполковник Шаліт погрожував, що за його наказом над журналістом будуть знущатися інші ув'язнені, над якими цей офіцер має контроль.

Олександр Орлов, Олександр Арутинов та Борис Верецький були затримані у вересні 2011 року.

Після затримання до Олександра Орлова застосовували **тортури, а також здійснювався психологічний тиск на його близьких**. 15.09.2011 під час допиту Орлова жорстоко побив майор УБОЗ А. А. Щелконогов у присутності слідчого Гузунової, адвоката і перекладача – у Олександра були пошкоджені шийні хребці. Без надання допомоги Орлова на приватному автомобілі відвезли до слідчого ізолятору, персонал якого через травми не хотів його брати – зрештою, журналіста таки прийняли після дзвінка з УБОЗу.

Адвокат повідомив Орлову, що слідчі вимагають 500 000 доларів за врегулювання справи, оскільки вони вважали, що поляк, який був у США, є заможною людиною і може себе викупити. Насправді Орлов не мав грошей.

Під час грубих обшуків, проведених Шалітом в будинку дружини Орлова, працівники міліції вимагали віддати золото, ювелірні прикраси та гроші. Маленькі дочки Орлова були свідками

агресивної і вульгарної поведінки стосовно їхньої матері – під час обшуку міліціонери кричали, зокрема: «Кінець твоєму чоловікові!», «Шукай собі коханця!». 28.04.2012 справа Орлова була направлена на розгляд до суду. Згідно з матеріалами кримінальної справи Орлов обвинувачується в здійсненні групового навмисного вбивства (ст. 28, ст. 115 КК України), а також в незаконному зберіганні наркотичних засобів (ст. 229-6 КК України).

Справа штучно затягувалася як на стадії слідства, так і після направлення до суду. Протягом 10 місяців визначалося, до якого суду направляти справу для розгляду та утверджувався склад суддівської колегії. Судовий процес в Приморському районному суді Одеси розпочалося лише 18.02.2013.

У справі Орлова вже відбулося понад 100 судових засідань. Понад 20 разів судові засідання переносилися з різних причин (відсутність адвоката у Орлова, неявка свідків, відсутність перекладача, декілька разів Орлова просто не було доставлено до зали суду). Лише 21.04.2015 було вперше вислухано свідчення потерпілої сторони в особі пані Руденко – вдови Сергія Мрочка. Відповідно до її позиції, вона просить суд застосувати найбільш м'яке покарання відносно обвинувачуваних Арутинова і Верецького, оскільки вони почали виплачувати їй «грошову компенсацію». Водночас, Руденко просить суд застосувати щодо Орлова найбільш жорстке покарання, оскільки він не виплачує компенсації і відмовляється визнати свою провину [\[10\]](#).

4. ПОГІРШЕННЯ СТАНУ ЗДОРОВ'Я ОБВИНУВАЧЕНОГО ВНАСЛІДОК ТРИВАЛОГО УТРИМУВАННЯ ЙОГО ПІД ВАРТОЮ ТА ТОРТУР

Одразу після затримання відносно Олександра Орлова було обрано найтяжчу міру запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Його помістили до СІЗО № 21 м. Одеси, де він перебуває до цього часу. За словами самого обвинуваченого, умови тримання його в СІЗО № 21 – жахливі. *«Порушення усіх розумних термінів незаконного арешту, катування, катування, катування в кожен момент... У суді сиджу на підлозі, документи і справа – на лавці. Від шести до восьми годин у підвальному карцері суду без їжі, в диму, без води!!! Без вікон, свіжого повітря ... Так само в камері СІЗО – в диму, при курцях. Хоча вони намагаються палити в годівницю мало що дає»,* – пригадує сам Олександр.

Санітарні умови в камері є фатальними: бруд, комахи, прогнилі матраци, поламані нари. У закладі поширеним явищем є СНІД і туберкульоз. Орлов тримається практично за рахунок продовольчих передач, які привозить його дружина – їжею, якою годують у СІЗО, харчуватися неможливо. Він не отримує ні молочних продуктів, ні м'яса, тільки кашу і протухлі буряки, огірки і помідори. Орлов послідовно відмовляється давати хабарі, завдяки яким інші ув'язнені отримують дозвіл на доставку їм повноцінної їжі ззовні.

Жахливі умови утримання в СІЗО, вибивання пояснень і зізнань у злочині, якого він не вчиняв, а також похилий вік (60 років) – усе це значно погіршило стан здоров'я Олександра Орлова. Наявність висновку судово-медичної експертизи № 44 від 05.03.2015 – яскраве підтвердження цього. Так, у резолютивній частині висновку зазначено, що на момент медичного огляду Олександра Орлова експертною комісією, у нього виявлено наступні захворювання: ішемічна хвороба серця; атеросклеротичний кардіосклероз; гіпертонічна хвороба 2 ступеня; серцева недостатність; виразкова хвороба дванадцятипалої кишки, стадія ремісії; хронічний холецистит; хронічний панкреатит, остеохондроз та ін. Під час перебування в хірургічному відділенні у зв'язку з операцією наприкінці липня 2015 року Орлова постійно охороняли три озброєних охоронця (один постійно прикутий до нього наручниками), а вночі його приковували наручниками до ліжка.

Варто зазначити, що під час численних судових засідань Олександр Орлов вже 8 разів подавав до суду клопотання про зміну йому запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на більш

легкий, посилаючись на тяжкий стан здоров'я. Жодного разу клопотання не бралось до уваги суддями Приморського районного суду м. Одеси (за час суду було змінено 5 суддівських колегій), які вважали, що стан здоров'я Олександра в нормі (хоча факти втрати свідомості під час судових засідань мала свідчити про зворотне).

5. ЖУРНАЛІСТСЬКА І ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ОЛЕКСАНДРА ОРЛОВА

Кримінальне переслідування Орлова може бути спричинене його журналістською і громадською діяльністю.

У 1998 році на прохання друзів Олександр Орлов приїхав з Польщі (де він жив багато років і отримав польське громадянство) в Одесу, щоб допомогти створити там організацію з захисту прав людини «Рутенія-Мир». Він зайняв посаду головного редактора інтернет-порталу «Набат»[\[11\]](#), який став популярним засобом масової інформації, що викривав зловживання влади. Орлов описував, зокрема, справу зникнення журналіста Георгія Гонгадзе, що викликало міжнародний скандал і що стало плямою на репутації тогочасної української влади після виявлення факту вбивства журналіста за наказом з оточення президента Кучми. Орлов описував випадки шахрайства при організації тендерів і практику експорту зброї до Ліберії та Сьєрра-Леоне [\[12\]](#), на які поширювалося ембарго. Він висвітлював деталі справи про злочинну схему банкрутства Державної судноплавної компанії «Чорноморське морське пароплавство» в Одесі, порушення при передачі франшизи на нафтовий порт в Одесі, а також випадки співпраці працівників міліції з міжнародними злочинними групами та участі міліціонерів у замовних вбивствах [\[13\]](#). У 2003 році Орлов писав про пікантні подробиці біографії тодішнього нового прем'єр-міністра Віктора Януковича та історію «Донецького клану». Його статті з'являлися, зокрема, на інтернет-сервісах «Україна кримінальна», «Майдан» і «Свобода».

Згідно зі свідченнями Орлова, в той час, коли він працював журналістом, за ним стежила Служба безпеки України, а влада ставилася до нього як до особи нон грата: протягом 2 років йому був заборонений в'їзд на територію України. Крім того, Олександр Орлов описував злочинні діяння лідера злочинної організації Олександра Аргента (псевдо «Ангел») та його співпрацю з правоохоронними органами м. Одеси [\[14\]](#). У доробку журналістської діяльності Орлова також наявні статті-розслідування про мера Одеси Геннадія Труханова, а також народного депутата України Сергія Ківалова, який все ще є дуже впливовою особою в Одесі і, за загальною думкою, є уособленням корупції в країні [\[15\]](#) (нині Ківалов є головою Комітету з питань правосуддя Верховної Ради; Ківалов є також представником України у Венеціанській комісії, яка видає висновки про плановані конституційні реформи в Україні; як голова Центральної виборчої комісії він відповідає за масову фальсифікацію результатів президентських виборів у 2004 році, які безпосередньо призвели до спалаху Помаранчевої революції; Ківалов також виконує функцію президента Одеської юридичної академії).

Перебуваючи в ув'язненні, Орлов намагається допомагати іншим затриманим – пише від їхнього імені листи, скарги, описує випадки порушення прав утримуються під вартою осіб. Через це у нього часто проводили обшуки, в ході яких тюремний персонал вилучав його нотатки.

6. ПІДТРИМКА З БОКУ ЗМІ, ГРОМАДСЬКОСТІ ТА ОФІЦІЙНИХ ОСІБ

В лютому 2012 року низка журналістів і громадських активістів підписали і направили колишньому Президенту Віктору Януковичу колективний лист з проханням посприяти звільненню незаконно утримуваного під вартою Олександра Орлова [\[16\]](#).

Попередні втручання польської і української влади у справі Орлова не дали задовільних результатів. Очевидними були прогалини у встановленні основних даних: наприклад, той факт, що Орлов є виключно громадянином Польщі (він ніколи не мав українського громадянства). Сім'я була не в змозі самостійно оплатити послуги адвоката – громадський захисник був присутній тільки під час слухань; не було можливості узгодити з ним стратегію захисту. Через фінансові труднощі дочку Орлова перевели з польської школи в українську.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (омбудсмен) Валерія Лутковська обіцяла вжити заходів, щоб зробити можливим звільнення Орлова від арешту до вироку суду, проте ця обіцянка не була виконана. Офіс польського омбудсмена направив клопотання до українського омбудсмена, посилаючись на затяжний характер судового розгляду. У липні 2015 року офіс польського омбудсмена звернувся також до консула Республіки Польща в Одесі з проханням актуалізувати правовий та фактичний статус справи Орлова.

Орлов, перебуваючи під вартою, намагається підтримувати контакт з журналістами і з їхньою допомогою описувати умови, у яких перебуває: публікації з'являлися, зокрема, на сервісах www.k-z.com.ua та [Odessa Daily](http://OdessaDaily.com). Журналістка Ірина Голобородько, яка писала про порушення закону у справі Орлова, отримувала анонімні погрози по телефону.

6.1. За справою Орлова стежать польські та українські парламентарії

Кримінальне переслідування громадянина Польщі в Україні не могло не привернути уваги польських офіційних осіб. Протягом 4 років польські дипломати стежили за розвитком справи Олександра Орлова. Після втручання Фондації «Відкритий Діалог» справі вдалося надати широкого розголосу в засобах масової інформації, а також привернути до неї увагу польських та українських парламентаріїв. Так, депутати парламенту Республіки Польща Енджей Левандовські (Andrzej Lewandowski), Адам Рибаківіч (Adam Rybakowicz), Тадеуш Возняк (Tadeusz Woźniak) та Марія Зуба (Maria Zuba) звернулися до губернатора Одеської області Міхеїла Саакашвілі з проханням посприяти припиненню неправомірних дій слідчих і суду в справі Орлова. Після звернення Інформаційного бюро Ради Європи у Варшаві та Фондації «Відкритий Діалог» 19.08.2015 парламентарії Малгожата Гошевська (Małgorzata Gosiewska) від партії «Право і справедливість» та Марцін Свенціцький (Marcin Świąćicki) від партії «Громадянська платформа» відправилися до Одеси зі спеціальною місією від Сейму Польщі, метою якої було проведення перевірки умов утримання Олександра Орлова під вартою, а також присутність на судовому процесі.

19.08.2015 Марцін Свенціцький, Малгожата Гошевська, а також спостерігач від Фондації «Відкритий Діалог» Наталя Панченко прибули до Приморського районного суду м. Одеси, щоб бути присутніми на засіданні у справі Олександра Орлова. Проте засідання суду було скасовано у зв'язку з відсутністю громадського захисника одного з обвинувачених (Верецького). При цьому в залі був присутній представник державного обвинувачення, а також адвокати усіх трьох обвинувачених, чого було достатньо для проведення засідання суду. Очевидно, що відсутність громадського захисника була використана суддями як привід, щоб уникнути публічності розгляду справи. Після такого рішення суду громадські активісти спробували заблокувати суддів у залі, щоб ті продовжили розгляд справи. У відповідь до зали увійшла міліція, що призвело до незначних сутичок [17].

Призначене на 08.21.2015 чергове засідання суду, на яке прибула Малгожата Гошевська, також не відбулося. Перед початком судового засідання надійшло анонімне повідомлення про замінування будівлі суду. Згодом виявилось, що повідомлення було неправдивим, проте судовий процес у справі Орлова цього дня вже не проводився [18].

Засідання суду все ж відбулося 25.08.2015. Цього разу серед спостерігачів вже не було польських депутатів, однак в суді був присутній консул Республіки Польща в Одесі, а також спостерігач від Фондації «Відкритий Діалог» Наталя Панченко. Під час судового засідання Олександр Орлов подав клопотання про зміну запобіжного заходу для нього з утримання під вартою на підписку про невиїзд. Судді відхилили це клопотання, пояснивши рішення тим, що обвинувачений може становити загрозу для свідків і ухилитися від явки на судові засідання.

Після візиту до Одеси польський депутат Марцін Свенціцький відгукнувся про судовий процес у справі Орлова наступним чином: *«Якщо Україна хоче дотримуватися європейських цінностей, хоче, щоб до Надії Савченко в Росії ставилися належним чином, то і до своїх ув'язнених потрібно так само ставитися належним чином. Це стосується і польського журналіста, який розслідував ряд корупційних справ. Він перебуває в жахливих умовах. Навіть гуманних причин достатньо для його звільнення, він міг би приходити на засідання суду, перебуваючи під домашнім арештом»* [19], – заявив Марцін Свенціцький за підсумками спостереження за процесом у справі Олександра Орлова. 08.25.2015 Марцін Свенціцький разом з представником Фондації «Відкритий Діалог» провів зустріч із заступником Генерального прокурора України Давидом Сакварелідзе, під час якої розповів про справу Орлова, а також поділився своєю думкою щодо судового процесу.

З ініціативи Фондації «Відкритий Діалог» народні депутати України Єгор Соколов і Руслан Сидорович звернулися із запитом до органів прокуратури з проханням перевірити законність кримінального переслідування Олександра Орлова, а також порушити на суді питання зміни для Орлова запобіжного заходу з утримання під вартою на більш легкий.

Зазначимо, що пильна увага громадськості до процесу все ж спричинила прискорення розгляду справи. Після засідання 08.25.2015 відбулося ще три судових засідання.

На початку вересня 2015 року Народний депутат України Сергій Ківалов заявив, що тривалий судовий процес по справі Орлова - це очевидне правопорушення з боку суддів, і в зв'язку з цим існують всі підстави для притягнення їх до дисциплінарної відповідальності [20]. За часів правління В. Януковича Сергій Ківалов був одним з найбільш впливових осіб в українській юстиції. Значну частину цієї впливовості він зберігає і зараз. Сергій Ківалов є одним з фігурантів журналістських розслідувань Олександра Орлова.

7. ВИСНОВКИ

Історія кримінального переслідування Олександра Орлова є кричущим прикладом свавілля української правоохоронної системи. За відсутності переконливих доказів провини обвинуваченого, його утримують під вартою вже 4 роки. Увесь цей час Олександр Орлов, незважаючи на похилий вік та тяжкий стан здоров'я, утримується в ув'язненні.

Фондація «Відкритий Діалог» вимагає негайної зміни міри запобіжного заходу для Олександра Орлова із утримання під вартою на підписку про невиїзд, оскільки для цього існують законні передумови (ст. 150 і ст. 274 КПК України [21]) – тяжкий стан здоров'я (підтверджується висновком судово-медичної експертизи) та похилий вік обвинуваченого.

Відповідно до рішення ЄСПЛ (справа «Орлов проти України»), з Олександра Орлова мають бути зняті обвинувачення в незаконному зберіганні наркотичних засобів.

Також ми вважаємо, що судова тяганина у справі Олександра Орлова затягується штучно і має бути пришвидшена.

Фундація «Відкритий Діалог» закликає українську та міжнародну громадськість пильно стежити за розвитком справи Олександра Орлова і вимагати від компетентних органів України його негайного звільнення та припинення кримінального переслідування.

Надмірно тривале утримання підозрюваних у СІЗО без вироку суду – один з найбільш обурливих прикладів порушення прав людини в Україні. Українській владі варто врегулювати цю проблему на законодавчому рівні. Зокрема в кримінально-процесуальному кодексі необхідно чітко встановити граничні терміни проведення судового процесу.

Усі охочі можуть підтримати наші вимоги, звернувшись за адресами:

Контакти в Україні:

- Приморський районний суд м. Одеси – 65029, м. Одеса, вул. Балківська, 33, тел.: +38 048 784 71 36, e-mail: inbox@pm.od.court.gov.ua;
- Прокуратура Одеської області – 65026, м. Одеса, вул. Пушкінська, 3, тел.: +38 048 731 98 19;
- ГУ МВС України в Одеській області (міліція) – 65014, м. Одеса, вул. Єврейська, 12, тел.: +38 048 779 40 6;
- Тимчасовий виконуючий обов'язки начальника управління по боротьбі з організованою злочинністю ГУ МВС України в Одеській області Микола Чернов - 65011, м. Одеса, вул. Осипова, 23, тел.: +38 048 722 42 95;
- Начальник СІЗО №21 Леонід Нанаров – 65059, м. Одеса, вул. Люстдорфська дорога, 11, тел.: +38 048 765 73 93;
- Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Валерія Лутковська – 01008, м. Київ, вул. Інститутська, 21/8, тел.: +38 044 253 75 89, e-mail: hotline@ombudsman.gov.ua;
- Голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин та міжнаціональних відносин Григорій Немиря – 01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5, e-mail: Nemyria.Hryhorii@rada.gov.ua;
- Голова Одеської обласної державної адміністрації Міхеїл Саакашвілі – 65032, м. Одеса, проспект Шевченка, 4, тел.: +38 048 718 95 82, e-mail: genotdel@odessa.gov.ua;

Міжнародні контакти:

- Генеральний секретар Парламентської асамблеї Ради Європи Войцех Савіцькі – e-mail: wojciech.sawicki@coe.int;
- Віце-президент Європейського парламенту Ришард Чарнецький – Rue Wiertz 60, 1047 Брюссель, Бельгія, тел.: +32 28 лютого 45441, e-mail: ryszard.czarnecki@europarl.europa.eu;
- Заступник голови польської делегації Європейської народної партії Анджей Гжиб – координатор групи Європейської народної партії в підкомітеті Європарламенту з прав людини – Rue Wiertz 60, 1047 Брюссель, Бельгія, тел.: +32 28 лютого 45185, e-mail: andrzej.grzyb@europarl.europa.eu;
- Голова Підкомітету з питань безпеки і оборони ЄП Анна Фотига - Rue Wiertz 60, 1047 Брюссель, Бельгія, тел.: +32 28 лютого 45356, e-mail: anna.fotyga@europarl.europa.eu;
- Верховний представник Європейського союзу у закордонних справах і політиці безпеки Федеріка Могеріні - 1049 Brussels, Rue de la Loi / Wetstraat 200, тел.: +32 2 584 11 11; +32 (0) 2 295 71 69;
- Голова комітету Європейського парламенту у закордонних справах Ельмар Брок - Rue Wiertz 60, 1047 Bruxelles, Belgique, тел.: +32 2 28 49013 (Брюссель), +33 3 881 76902 (Страсбург);
- Верховний комісар ООН з прав людини Зейд Раад аль-Хусейн - Palais des Nations CH-1211 Geneva 10, Switzerland, тел.: +41 22 917 9220;
- Президент Європейської Комісії Жан-Клод Юнкер - 1049 Brussels, Belgium Rue de la Loi / Wetstraat 200, e-mail: president.juncker@ec.europa.eu;

Список джерел:

1. UNN / Кількість ув'язнених в Україні зменшилась на 26% - <http://www.unn.com.ua/uk/news/1459900-v-ukrayini-kilkist-uvyaznenikh-zmenshilasya-na-26-dptsu>
2. Кореспондент / Гірше в'язниці. Кількість українців, які потерпають за ґратами СІЗО, б'є європейські рекорди - <http://ua.korrespondent.net/journal/1382911-korrespondent-girshe-vyaznici-kilkist-ukrayinciv-yaki-poterpayut-za-gratami-sizo-be-evropejski>
3. Українські новини / «Донецький меморіал»: у 2014 кількість ув'язнених скоротилася на 42,1% - <http://ukranews.com/news/164058.Donetskiy-memorial-v-2014-kolichestva-zaklyuchennih-sokratilos-na-42.1uk>
4. Te.news / На Тернопільщині невинуватий чоловік два роки відсидів за вбивство - http://tenews.te.ua/news_all.php?id=1968
5. Тиждень / Дилема в'язня: як міліція змушує зізнаватися невинуватих - <http://tyzhden.ua/Society/46163>
6. Maidan.org.ua / Ігор Столяров: «Справа громадянина Польщі Олександра Орлова є сфальсифікованою» - <http://maidan.org.ua/static/mai/1008008714.html>
7. Європейський суд з прав людини / Справа «Орлов проти України» - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/974_921
8. YouTube / Правозахисник О. Орлов не замовляв убивство – зізналися вбивці - <https://www.youtube.com/watch?v=Mt50-q2VMzs>
9. Погляд з Одеси / Одеський УБОЗівець «кинув» журналіста на \$ 72 тис. і посадив його у в'язницю - http://od-news.com/index.php?option=com_content&task=view&id=27355&Itemid=6
10. Погляд з Одеси / Одеська журналістка про скандальний суд: є якась особа, яка замовила Орлова - http://od-news.com/index.php?option=com_content&task=view&id=44547&Itemid=1
11. Газета «Набат» - <http://www.gazetanabat.narod.ru/>
12. Одеська спільна газета / На питання для Гурвіца відповідаємо за Гурвіца - http://oog.narod.ru/old/14/14_7.html
13. Світлана Обухова: Вбивці та влада. Десятиріччя кривавого свавілля - <https://onedrive.live.com/view.aspx?resid=D388935E206E38E0!316&app=Word&authkey=!AJRoQjsONliwINO>
14. Сторінка Олександра Орлова в Facebook - https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1616854788586475&id=100007859081599
15. Tv24 / «Дім Поттера» біля Чорного моря. Так живе «герой» минулої революції - <http://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiata,2/byly-wspolpracownik-janukowycza-zbudowal-palac-w-odessie,539390.html>
16. 048.ua / Одеські журналісти та правозахисники вимагали від Януковича звільнити колегу - <http://www.048.ua/article/122670>
17. YouTube / Бійка в Приморському суді 19 серпня 2015 на засіданні у справі Орлова - <https://www.youtube.com/watch?t=14&v=FOMCjM-Y80>
18. Сторінка Фондації «Відкритий Діалог» в Facebook - <https://www.facebook.com/ODFUKR/posts/1609450955978678>
19. Радіо Свобода / Депутати Сейму заступилися за підсудного Олександра Орлова - <http://www.svoboda.org/content/article/27201004.html>
20. Polonews / Справа Орлова «Я не буду реагувати і вам не раджу» - Ківалов - <http://polonews.in.ua/aktualnoscipolityka/sprawa-or-owa-ja-nie-b-d-reagowa-i-panu-te-nie-radz-kiwalow.html>
21. Згідно з новим КПК України 2012 року, усі справи, направлені до суду до моменту набрання новим КПК чинності (тобто до листопада 2012 р.), слід розглядати за КПК України 1960 року. Справа Орлова була направлена до суду в квітні 2012 року, тобто до моменту набрання чинності нового кодексу.